

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Évesre 10 pengő, félévre 5 pengő.

Egyes szám ára 24 fillér.

Laptulajdonos:

MINERVA IRODALMI ÉS NYOMDAI
MŰINTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kolozsvár, Brassai-utca 7. szám.
Telefon: 19-87.

PÁRBAJRÓL

... a minap egyik erdélyi nagy-
... jegyzője s elmondta, hogy két
... férfi összeházaszkodását lovagias
... ösvényen a községben, Csizmás gazda-
... rú mind a kettő s ahogy a jegyző
... a, a sértés abból állt, hogy az egyik
... mondta a másiktól, hogy kölyök. A
... ökö" ezt rendkívül sértőnek találta
... an elégedett meg azzal, hogy érte-
... len, komolyan megmondja volt ba-
... nak, hogy rá nem illik ez a meg-
... hozás, hanem azonnali megnevezés
... rédeit s a másik is. Mindez este tör-
... a jegyzővel másnap találkoztunk,
... vábbi fejleményekről tehát nem
... nk beszámolni.

... mi szempontuniból egyébként tel-
... közömbös, hogy mi lett a lovagias
... vége. Mindegy, hogy kimagyaráz-
... ssal, bocsánatkéréssel, vagy fegy-
... el intézte el a két lovag a sértést,
... az a tény érdekes, hogy ez
... az úgynevezett lovagias ügy
... felítotte a fejét falun is.

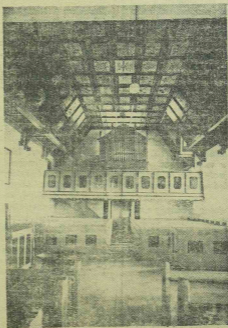
... igazi lovagiaságot nem kellett
... rcolni a faluba, él az már ezer év
... s ez a kultúrában, az egymáson való

segítésben, egymás megbecsülésében
nyilvánult meg. És abban az ösztönös
felsőbbrendű magatartásban, ami a ma-
gyar népnek mindig tulajdonsága volt.
Sem nem logikus, sem nem célravezető
dolog, hogy valaki fegyverrel vegyen,
vagy adjon elégtételt.

Különösen a mai időkben nem, amikor
bőven jut alkalma a személyes bátorság
és haláltmegvetés bizonyítására minden-
kinek. Folytonos, állandó párbaft vívhat
mindenki, akinek túlságosan sűrű a

vére odakint a harterekcu. Legalább
nem ok nélkül pazarolja a vérét, hanem
védi vele a hazáját s nemzetét.

Igy még érthető volna a párbaft. A
sértett és sértő fél, aki hajlandó volna
a segédok határozata folytán szembe-
szállni egymással, jelentkezzék ezután
harctéri szolgálatra. Akkor elhisszük
neki, hogy komoly a sérelem és csak
vérel lehet lemosni. De ne mosakodja-
nak az egymás magyar vérel. Soltkaf
jobb erre az elleuségé.

ERDÉLYI HIRESSÉGEI

Az olákláti unitárius templom belseje.

(Fotófilm felv.)

**Olvasd
és
terjeszd
a**

Magyar Népet!

HETI JEGYZETEK

Irja: (d. i.)

A hűségéről szerestünk értékes tapasztalatokat

a napokban, miközben valahol felvették önképzőköri üléset figyelték. Arról volt szó, hogy valakinek a szereplését meg kellett bírni nyilvánosan. Feldől a szereplő, meghajlotta magát és elmondta Fürösnyarta Vén cigány című versét. Utána aztán felállt valaki a megpírálta a szereplést. Elmondta, hogy az előadó tehetséges, de a tartása, hangszínezése, a mozdulatai és beszédének őszintesége hibás volt. Semmi kára nem származott ebből sem az előadónak, sem a másinak. Még csak nem is kaptak rajtuk a többiek, hiszen az egész játék éppen arra volt jó, hogy a hűségükben könyves és érekeny emberek hozzászólataira a bírálathoz. No hiszen: mégis lett olyan sértődés ebből a bírálathoz, hogy csak úgy zengett belé az egész épület!

Nem jó pedig a tulságos érzékenység. Néha olyankor kell megsértődnie éppen a hű embernek, amikor emiatt sokat fontosabb dolgot kénytelen elhanyagolni. Mert a hűség csak azokra a dolgokra vonatkozik rendszerint, amelyek nem tartoznak szorosra a hű ember tennivalói közé. De ő elvárja, hogy a legnagyobb festőnek, a legtekintélyesebb jogdszának, nagykerülő orvosnak, zenek színeszék tartása mindenki, pedig kereskedő. De másnak szeretne látszani. Volt olyan ügyvéd, aki kikérte magának, hogy valaki meg merte kritizálni a versét. S olyan orvosról is tudunk, akinek minden vérgya az volt, hogy jó festőnek tartás az emberek. Pedig mint festő, tehetségtelen volt s mint orvos, elsőrangú lehetett volna, ha többet törődik a hivatásával és kevesebbet a hűségével.

Hasonlatos dolog a hűség s nálunk nagyon divatos. Sok miatta a sértődés és az elhanyagolt munka.

*

Romániában ismét sűrű nyelvrojtógetés van

s minden nap más újság igyekszik megbizonyítani, hogy abban a bizonyos kontinuitási elméletben, amelyet már anyai világhírű tudós, anyai régészeti emlékek és más bizonyítottak megcáfolt, — a románoknak van igazuk. Nem vitatkoztunk a kérdés fölött. Rábrögz azokra,

akik sokkal jobban értenek a dolgokhoz s akinek minden tudományos eszköz, adat és más jegyzet rendelkezésükre áll. A vitát úgy sem dönti el a nyelvrojtógetés, amit odaát olyan nagyon szeretnek alkalmazni, s azt sem változtatja meg semmi ezen a világon, hogy a románok akkor kezdtek beszédrogni Erdély földjére, amikor a magyarok már rég itt laktak, sőt rendszeres állami életet is éltek már a saját törvényeik szerint. Egy kérdésre szeretnénk csak rákérdezni s ez az, ami minduntalan elhangzik itt is, ott is, ahol hallják az új földet emlegetni. Mi is hát az a bizonyos kontinuitási elmélet?

Evezredekkel ezelőtt római uralom alatt élt Erdély. Most a románok azt állítják (ez a híres kontinuitási elmélet!), hogy ők egyenes leszármazottjai a rómaiaknak s öröktől fogva itt laktak, tehát örökösai az előző tulajdonosoknak. A kontinuitás szó magyarul folytatást jelent s ők ime, folytatásai az előző tulajdonosoknak. Csodálatos elmélet ez, csak egy kicsit szánt. Amikor a honfoglaló magyarok Erdélyre (Erdély) földjét elfoglalták, egy fia római, vagy román sem találtak e helyen. Nem is írának róla az idegen krónikások sem, akik pedig nem tudták előre, hogy majd a huszadik évszázadban per kerekedik a származás körül s nem alartak sem egyik, sem másik fel pártjára állni. Csak leírták, amit biztosan tudtak. S azt is biztosan tudták, hogy itt románok a tizenharmadik-tizenegyedik századig nem éltek. Akkor pedig a magyar királyok és a főurak hozták, vagy engedték be őket, mint koldusszegény szolgálatot, megtűrt idegeneket. És az igazság. A többi, ami odaát hirdetnek és nyomtatnak napról napra, igen szép mese és kiválóan élénk képzelőtehetségre vall. De semmi komoly alapja nincs. Egyébként ha ők az egyenes jogutódok, miért nem örökölték a híres római kultúrát és — jellemet?

*

A magyar nép nemességéről

besszél minap a vásári kocsiiban egy jólöltözött, finom megjelenésű hölgy. A Székelyföldön él s két évvel ezelőtt óta lelkes vezetője minden társadalmi megmozdulásnak. Ezt

természetesen nem úgy kell érteni, hogy a társadalomban jól kövön mulat, hanem falvokra irányít, dolgozik, vezet, tanakodtat szerves, háziiparra, apró dologra tanítja az asszonykat. Mint lelkes falumunkáméri is a falvak népt. Bőve újságolta el, hogy egy alkalommal egy falusi presbiter juttatott möt ünnepelték. Lelkesen bírárolt, hogy az ünnepelt, aki is egyszerű gadaember, milyen nagyon, milyen ástónás előséggel viselkedett az ünnep és a közeledben. Megjelenése is volt (nem a ruhája miatt, hanem a nadrág teszi urrá a vjét) s olyan tiszteltetésű és etal tisztelettel parancsoló volt den nyugodt mozdulata, s mintha örök életben csak a talban forgott volna. „Szervelőna idegeneknek megmulat az őreg falusi magyart, angoloknak, akik olyan nagyra van a nemességükkel. Hadd lássam, hogy ami nálunk büszkölköző való tulajdonosága néhány nak, az nálunk egyszerű fgszadéks vezesszélétt tulajdóga”, — mondtotta. A magyar úri mivoltát nem először fedték fel, nem is először írunk Magyar tulajdonosig ez, amit től fogva magán visel a nemzami nem tart öröklé, csak alá ha megörizük. S hány veszedényegeti ezt a nemes magatartás és nemes erőlkösi! Csak a látja az ember, ha a városok nyekére, vagy gyártelepek idszellemiségét fertőzött levegőkerült volt falusi magyarokhoz idközik...

Gondoljon honvéd hozzátartozójára s rendelje meg számára a

MAGYAR NÉPET

A MAGYAR NÉPET

akár a laktanyába, akár a frontra elküldjük neki

HONVÉDEK!

Vitéz Szombathelyi Ferenc vezérével, a m. kir. honvéd Vezérkar Főnöke Magyar Katonajágon keresztül: Az elmúlt esztendő nehéz esztendő volt. Honvédségünk egy része nevezetesen harcolt a kivált a Házafőt háttérrel ellenséggel szemben. Ezekben a harcokban bár nem győztünk, de becsületünkön esorba nem esett. Ezért minnekellét kegyelettel és végtelen hálával gondoljunk azokra a hősiakra, akik ottlétükkel fizettek a magyar fegyverek esületéért. Emelkültek örökké híven juk megőrizni.

Az új esztendővel a második világháború 5-ik esztendőjébe léptünk. Ez a háború már hosszú háborúnak ámit annál is inkább, mert még közelebb van, hogy mikor lesz vége.

A háború vége semmiestre sem tőnk függ, mint ahogy nem függőtőnk annakidején a kezdete sem. Hiába várhatunk tehát a háború végét, hiába jgátunk a hosszú háború miatt, ezáltalában nem segítenék sem agunkon, sem másokon, csak helyzeteket nehezítenék meg.

Ez a helyzet, ha kiesik körülményünk és atárnainkon túl is telkintünk, nem is yan rossz.

Országunk területe ellenségtől mentes. Közbiztonsága teljes. Biztosítva a békes munka és a megélhetés előzése. És ha a háború megerősítetéseitől esorba kerülne, az is visszahozható. Különösen nyersanyagokban — szegény országunkra, de azért a terhek még elviselhetők és még saját erőnkkel is sokat sehitethünk.

Ne gondoljuk azonban, hogy ez a helyzet számunkra az egész háború tartására biztosítva lesz. Ne gondoljuk azt, hogy a mi számunkra a sors kivételes helyzetet biztosít ebben a világégésben csak azért, mert magyarok vagyunk. Hi ezersé pipázva, páholyból fogjuk mindég nézni a szörnyű nagy erők mérkőzését és majd csak a végén, a békeszálhoz kell lelétnünk, ahol összes ványaink beteljesednek. Gh, nem! Ilyen huzókban ne riagassuk magunkat.

A háború az új esztendőben a döntés felé közeledik. Sőt az új év talán magát a döntést is meghozza. Ez azonban csak súlyos harcok árán fog kialakulni, mely harcok határnainkhoz mind közelebb és közelebb kerülnek. Sőt, hatá-

rainkon át is csaphatnak. El kell készülni arra, hogy úgy a földön, mint a levegőből támadások érik országunk területét. Erre fel kell készülnünk.

Mit jelentsen az, hogy fel kell készülni? Először is azt jelenti, hogy ne féljünk és ne jajgassunk, mert a félelem a lehető legrosszabb tanácsadó. A félelem és az önbizalom hiánya az, ami kis bajokat is katasztrófává képes elmélyíteni. Félelemmel tehát nem segíthetünk magunkon. De segíthetünk akkor, ha bátran és elszántan nézünk szembe az eseményekkel, cselekvő szellemben várjuk azoknak közeledtét és hősiessen kitartunk a bajban minden körülmények között. Itjedség és félelem csak elmélyítendő a bajokat és összeomlásunkhoz vezetne.

Valamint hogy a háború alakulása nem tőlünk függ, éppen olyan kevésbé függ tőlünk a béke elérése. Hiába kívánjuk a békét és hiába fizetnénk a békért „minden árat”, azt nem kaphatjuk meg. Az ilyen szeretlen béke-vágyakozásnak és béke-propagandának az lenne a vége, hogy harci erők összeomlana és idegenek sajátítanak ki országunkat és így akár akarunk, akár nem, idegen érdekek szolgálatában, idegen vezetés alatt kellene tovább harelunok és dolgozni. Idegen munkatáborokban kellene húzni az igát és mindamellett, hogy vérrel és

verejtékekkel áldoznánk — Hazánk elpusztulna.

Okuljunk Olaszország példáján. Az olaszok is „minden áron” békét akartak és dacára, hogy a „minden árnál” is többet fizettek, még sincs békük. Ellenben az ország kénytelen megbeszélésbe lépni a háború borzalmait, védtelenül kiszolgáltatva idegen érdekeknek, mely erőt és értékeit tetzeszerint használja fel.

Az ilyen nemzeti erőtlen felőrő béke-vágy által elpusztultunk. Csaldónt, életet, vagyont, gyermeket, mindent elveszítünk. Ezzel szemben ma úgy állunk, hogy az esetben, ha bátran kitartunk, mindent megnyerhetünk. Összes céljainkat megvalósíthatjuk, ha összefog a magyar és helyt áll a magyar honvéd. Minden esorbát kiküszöbölhetünk, ha mi, katonák megtesztük a kötelességünket. Ezt várja tőlünk az ország és ez a mi feladatunk. Harcolni kell minden ellenség ellen, ha a háború további alakulása ezt megköveteli. Erre a harcra készüljetelek fel, honvédek.

Az új év általánával szívólk köszöntök minden magyar katonát. Hátálva és szeretettel megkeletem meg bajtársainkról, akik fegyverrel a kézben állanak ltkhon és távoli országokban a várán és becsülettel teljesítik az ellenség előtt kötelességüket. A magyarok Istene legyen velük és vezérlejen mindnyájunkat az 1944. esztendőben.

A magyar katonaezsmény

örök példájáról ad hírt az Egyedül Vagyunk című folyóirat. A cikk arról tudósít, hogy az egyik magyar honvédelmet a szovjet fronton tartóztatott fel néhány katonaiskolás, tizenhárom—tizenöt éves fiút, aki az ott tartózkodó repülőketek hadiszállására igyekeztek. A fiúk elmondták, hogy elhagyták a katonaiskolát, mert mind a hárman komoly részt akartak venni a bolsevista világuralomért küzdő bolsevikok elleni harcban. Mellékesen most, hogy van egykorlati haszna három fiatal fiú önként való jelentkezésének. Erkölcsei példája és tanítőereje van ennek az eseménynek. Az örök magyar hősiesség, amit annyiszor szerettek volna letagadni a ma-

gyar nemzet ellenségei s amelyet annyiszor próbáltak neveltségessé tenni a közöttük élő idegen faj fiai, dicőségeseen él és öröklődik tovább apáról fiúra. A magyar katonaiskolás gyermekek hősi kiállását nem homályosítja el az sem, hogy szabálytalanul jutottak ki a harctér közelébe. Mindennél fontosabb az, hogy a magyar kamasszifuk éppen úgy lelkesednek a hősi, vitézi életért, mint ahogy a negyvennyolcas szabadsághősök, Rákóczi kurucái, a török ellen küzdő Zrínyi, vagy a honfoglaló Árpád vitézi népe lelkesedett. Egy-egy ilyen jel sokat mond és sok biztatást mutat arra a jövőre néve, amit a magyar népek meg kell nyernie.

Ne a pénzt,

hanem a b ú z a k ö l e s ö n t tartjuk a ládafiában!

MIT IGÉRTÉK ÉS MIT ADTAK AZ ANGOLSZÁSZOK DÉLITÁLIA NÉPÉNEK?

Az egyik leginkább érdeklődésre számítható kérdés a háborúnak a fordulópontra is hozható szakában: hogyan és az olasz nép az angolszász haderőtől megszálított területeken.

A harcok és a légiháború eseményei közt is a világsajtó főnképp a Badoglio fordult Délolaszország új helyzetére felé. A Badoglio-kormány megadása nem békét hozott a háború minden szenvedésén keresztülment olasz nép számára, hanem csak új megpróbáltatásoknak tette a kútforrásra.

Angol-amerikai forrásokból, semleges lapok közlései alapján összehalottunk a Magyar Népi olvasói számára egy kis elemzésről-csokról. Mi a különbség az ígéretek és a valóság között? — ezt akarjuk megvilágítani. Most, amikor az egész világ küszöbön áll inváziós kísérleteiről beszél, Európa népei önkénytelenül is felteszik a kérdést, hogyan, milyen költésisséggel kezeli a szövetséges haderő a fegyverrel, vagy félrevezető rábeszéléssel megtört államok és népek sorsát.

A „News Review” c. angol lap a délolasz helyzettel foglalkozva a következőket vonja össze megállapításait: „Az olasz nép szíve halott. Céljaitalan és elfáradva küzd Délolaszország lakosága: a mindennapi kenyérért, önmagáért. Idegek össze vannak roszolva. Nézetek, tekintetek csak egyszer a Nápolyból Rómába vezeték fölé,

a Via Romára. Menjeteik csak egyszer ezen az úton végig, megszámlálhatatlan olasz gyerekkel fogtak találkozni és 80 éves öregekkel, akik húszszor akadályoznak meg utadban, hogy egy darab kenyert kérjenek. Asszonyokkal, anyákkal is találkozol, akik rongyokba csavart gyermekeiket tartják feléd, az éhségtől alig támogatogva könyörgőnek egy darab kenyérért. A délolasz nép erkölcsi ellenállóereje megszűnt.”

Ebből a félrevezetett és kizselezett népből veszi most ki még a demokrácia az utolsó felhasználható erőt is. Badoglio minden igyekezetével azon van, hogy ipari munkásokat szállítasson az észak-amerikai gyárakba és bányákba. Sok olasz munkást vittek Afrikaiba is. Roosevelt és Churchill egyik ígértükben a kapituláció előtt még így szóltak: „Legyen bizalomtok irányukban. Meneteljenek angol és amerikai barátaitokkal a szabadság, az igazságosság, a béke felé.”

Most a németek ellen vetik be a még harcokba Badoglio-hadosztályokat, az olasz gyermekeket pedig a Szovjetbe szállították, a demokrácia nagyobb diadalra.

Egyes jobberős angol körök a megbotránkozás hangján beszélnek a délolaszországi helyzetéről s a „News Review” megjegyzi, hogy ez a sors vár egész Európára ha a második front és annak kiszélesítése sikerrel jár.

A megadás előtt

A megadás előtt így nyilatkoztak az angolszászok: „Olaszok, az angol és amerikai államférfiak beszédeiből magatok is ítéltétek, hogy nem fogunk titeket így kezelni, ahogy háborús szító kormányzatok.” (Angol-amerikai rádiórádót, melyet Róma fölött dobtek le 1943. június 3-tól 4-ére virradó éjjel.) „Azonnal segítségértök sietünk minden erőnkkel, elsősorban élelmiszerekkel és elsőrendű szükségleti cikkekkel. Élelmiszereket hatalmas mennyiségben fogunk szállítani.” (Az angol szakaszvezetőnek, Tom O'Riennnek, az olasz néphez intézett beszédéből, 1943. június 28-án.)

„Az USA és a szövetséges nemzetek elegendő élelmiszertel rendelkeznek, ahog, hogy az olasz nép ellátását biztosítsák.” (New York Times, 1943. augusztus 5.)

„Gyógyászokkal azonnal segítségértök sietünk.” (Reuter, 1943. jún. 24.)

„Felszabadítotték jöveinek hozdátok, olaszok. Megszállásunk embere és igazságos lesz.” (Eisenhower tábornoknak az olasz néphez intézett üzenetéből, szigiri rádió, 1943. július 29.)

után lettek szövetségeseink. Most szenvedjenek és bűnhődjenek, mint a megtartatlan raboszlók.” (Sunday Express és a londoni rádió 1943. október 17-ji adása.)

„Szóba sem jöhet az olasz lakosság ellátása, hiszen a legutóbbi időkig ellátásunk voltok. Meg kell bűntudatunkat, miután most a kapituláció és kénysereléstük.” (Daily Express, 1943. szeptember 29-án, a cikk címe: „Az éhség bevonul Olaszországba.”)

„Hatalmas élelgyedelmesség walkodás az olasz lakosság körében a szövetségessé megállítás miatt. Férősenok eszelőmenyek a megszállók ellen és a Badoglio intézmények ellen napirapiden vannak.” (New Statesman and Nation, 1943. december 18-iki számból.)

„A legyőzött Olaszországot maradek taladok be kell állítani az északamerikai üzleti érdekek szöglatába. Olaszországnak bele kell egyeznie abba, hogy ipari teljesítőképességét és kivitelét az észak-amerikai gazdasági megbízott felülvizsgálja és irányítja. Itália minden függetlenségét törekvéséit el kell fojtani. Elsősorban azt kell megakadályozni, hogy Olaszország továbbra is büszkeséggel legyen, hogy ellássa önmagát bűzével.” (Kingsbury Smith az American Mercury c. New-Yorki újságban, 1943. október.)

A New-York Herald Tribune jelelték, hogy egymillió olasz munkást szállították át az Egyesült Államokba, hogy a hatalmas munkaerőhiányon ezáltal segítsenek.

„Az angol hatóságok negyedszázalékot deportálnak Angliába, Angliában 76.000 olasz hadifogoly is van; ezeket a gabonaföldek megműködésénél használják fel. Az olasz bányamunkásokat is angol bányákban fogják felhasználni.” (Svenska Morgensbladet közli a londoni jelentést 1943. december 30-án.)

„A megszálló hatóságok Délolaszország félflakosait átteleléssel kénysereltek munkára.” (Nya Dagligt Alehanda, 1943. november 29.)

Délolaszország mélységesen csúszott. Az ígéretek nem váltották be, mélységes elkeseredés lett urrá még azokon is, akik az angolszász hatalmakkal való együttműködést lehetségesnek tartották.

Szösszerinti idézetekkel, a legtárgyalagosabban felsorakoztatunk néhány ígéréteket, amit az angolszászok tettek az olasz népeknek arra az esetre, ha megadja magát. De közöltünk néhány adatot, melyet az angolszász sajtó a megadás után tett közzé. Itéljen mindenki maga.

„Olaszország számára Amerika győzelme az igazságosság diadalát jelenti a nyersanyagokból Olaszország is éppenséggel ki fogja venni a részét, mint mi, a világotól nem fogunk senkit sem kiszorítani.” (Röplap, amelyet Róma fölött dobtek le, 1943. július 3-tól 4-ére virradó éjjel.)

„Olaszok, ha gazdasági pozícióitok ismét helyre akarjátok állítani: kérjetelek békét. Az Atlanti Charta jelenti azt az alapokmányt, mely minden államnak, ha kicsi, vagy ha nagy, győző, vagy legyőzött megadja a lehetőséget a fejlődésre, hogy a kereskedelemben és a nyersanyag ellátásban résztvehesen.” (Dean Acheson északamerikai államtitkár egy Garibaldi ünnepleven elmondott beszédéből, Washington, 1943. június 10.)

A megadás után

„Az olaszok termelték ki a fasisztákat, nagyra tették, majd aztán megvunya félre lökték. Nem szabad elfelejtünk, hogy az olaszok ma talán a szövetségeseink, de tegnap még gyilkolt ellenségjeink voltak. Csúpan katonai vereségük

„A JÓ FILM FALURA IS, VÁROSRA IS JÓ” —

mondotta Radványi Géza filmrendező

Érdekes és jellegzetes vendége van először: *Radványi Géza* filmrendező. Radványi számos francia, azaz magyar film rendezője, felelőse, *Tasmádi Fehete Móriával*, a kedvelt filmszínészével érkezett először. Az egyik Fővárosi Kézbezárt Beszélgetés vele. Hatalmas atakájában keresgél éppen, amikor meglepő, természetesen első vanasi kérdéstünk az, hogy vajon lehet abban a tászkában, amiben demés felderítőmunkát végezni.

— Régi szakkönyvek ezek, még a mafilm idejéből valók. Az emberek, ha tanulni akar, egyre inkább meggyőződhetik arról, hogy a némafilm nagy volt és a filmrendezés „ősrégi” olyan csodákra lehetünk tanúi, melyeket most nem hogy leírhatunk, hanem a képernyőn szemlélhetjük. De egyes-egyikükön az érdeklődésük nem sem tudunk költöztetni.

— Hogy kell ezt érteni, talán a némafilm feltalálása értett?

— A túlsók beszéd mindenesetre létező és a színházra emlékeztet,

A híradó szerepe

— A híradó rendszeresítése után, gondolom, hatalmas átváltozás állott a filmmel szemben elfoglalt álláspontra tekintetében. Eddig, a háború következtében az emberek talán nem annyira a valóságot, mint inkább egy képzeletbeli, egy érdekes, szép világot kerestek a filmekben, akár az regényben, vagy mondjuk a könyv regényben. De most, ahogy léli a vízson elő, valóság kap. — a híradóból. A híradó a legrealistikusabb valami, ami csak elképzelhető. Olyan hatékony feltételek, olyan drámai jeleneteket merít meg a néző, amelyet eddig műtermi feltételekkel” nem tudunk nyújtani. Még a múltban egy-egy smet moziban eredeti dűnkirchnei felvételek láttam egy híradóban, borzalmas kép volt. Elpusztult a katonák hulláhegyei után mit autassak most a nézőnek? Kétségek törtörnek és bizonytalanok érzem magam alatt a talajt, hogyha egy-egy egészen könnyű kis történetek juthatnak annak a nézőnek, aki egy ilyen borzalmas világosság és közepben olyan valóságérzéssel rendelkezik, amivel számolni kell.

— Ezek szerint a mostani könnyű filmek bukásra vannak ítélve?

— Azt nem. Ma mindennek van kö-

a film azonban nem színház, hanem attól sokban különbözik. Mikor éveket ezélt külföldön az első hangosfilmet láttam, az már újságszerűsége miatt is hatott. Magam is azonnal azt gondoltam, hogy a hangosfilmnek jövője van, már csak azért is, mert a feliratokat fölöslegessé teszi. A zenei aláfestés szempontjából is rendkívül nehézségek voltak a némafilmmel, sokszor nehezen sikerült csak a zenekart a film cselekményével „egybehangolni”.

Tehát itt minden rendben lenne, egy területen azonban mintha bajok lennének: a mai hangosfilmben *túl sok a beszéd*. Párbeszédek és ismét párbeszédek minden vonalon. A film éltező eleme azonban a kép, a képesség, tehát ne akarjon a színházzal versengeni. A színházban megtehetjük azt, hogy négy fal között, mondjuk, egy szóban órák hosszat beszélgetünk embereket, filmen azonban cselekedni kell. S még hozzá érdekes körülmények között, meglepően, fordulatosan.

zönsége. Tudommal az utóbbi időkben alig egynehány filmről lehet csak azt mondani, hogy megbukott. Az említett valóságérzés felé való vonalzon korántsem általános és nem vonatkozik a filmközönség minden rétegére, inkább csak egy válogatott csoportra. Ma minden filmnek akad nézője, ez a magyarázata annak is, hogy anyai rossz munka is hónapokon keresztül — kasszasikerrel „fut”. A pénzért sikere azonban korántsem jelenti azt, hogy az illeto film jó.

Jó filmeket kell gyártani

— Arra lennék kíváncsi, hogy a filmszakembereket foglalkoztatója-e az erdélyi kérdés. Külön erdélyi filmstudiónk még ugyan nincs, de Erdélyben többszáz mozi működik, tehát joggal állíthatjuk azt, hogy az erdélyi mozilátogató is hallathatja a szavát, mert jelentős vásárlóerőt is képvisel. Ma sokan emlegetik, hogy a falunak is jó filmre van szüksége és ami a pesti aszfalton jó, az, gondoljuk, nem felel meg Csikszentimrének. Minket a csiki falu filmje érdekel.

— Kifejezetten falura éimzett filmeket készíteni, rendkívül súlyos feladat. Meg kell említenem itt, — foly-

tatja Radványi rendező, — hogy nő lány olyan kísérlet is volt ezen a téren, mely nem járt sikerrel. Propaganda darabot is lehet gyártani, sőt kell is, de tudni kell azt is, hogyan. A propagandafilmmel a lófalnak nem szabad kilátásnia. Ha az iszákosság ellen dolgozunk, akkor tudnunk kell azt is, hogy ma már a Józán Miska—Részeg Fista-féle városi képoszorattal célt nem érünk. A propagandafilmben az a szó, hogy „iszákosság” nem hangzókék el egyszerű sem, egy ember életét kell drámai erővel megeleveníteni, nem szabad vaskos hatásokra törekedni, hanem inkább a lélekhez szólni. Néhány magyar film ebből a szempontból teljesen sikerültek mondhatók, számos külföldi munkát láttunk, melyből az a bizonyos lófal túlságosan is kilátzik. Később azonban, esetleg hosszabb idő múlva is, amikor a néző hasonló helyzetbe kerül, felültelem benne a drámai cselekmény átélte jelenetét és a tanulságot leszűrte, helyesen cselekszik. Ilyen szempontból kell mondjuk az egyike ellen küzdő filmet is értelmezni, mert különben kitéhetjük magunkat annak, hogy a néző vezéréket érez ki a különben jó szándékú és semmibe se vezi mondanivalóinkat. Egyébként szállard maggyőződésben, hogy a jó, az erdélyi és érdekes film egyformán érdekes a város és a falu részére is. Nincs külön városi, vagy falusi néző, csak egyetlenegy magyar közönség van. Magam részéről hosszabb idő óta tanulmányozom az erdélyi irodalmat is, lézasan keresek darabot, olyan témát, mely egyformán érdekelhetné mondjuk a székelyvidéki magyaráját és a pesti mellesleges urat is.

— Kétféleképpen mi a véleményem a magyar filmről?

— Általában jó. Egy érdekes körülményt kell itt megemlítenem. A magyar darabokban, ha hiszjük, hogy az úgynevezett magyar sajátosságok tehetnek, hanem csak azokat értik, melyek általánosan emberek is. Az élet, a halál, a szerelem örök problémái a magyar filmekben is fellelhetők, művészi formába öntve, egyformán sikert arathatunk jó filmekkel Bulgáriában, vagy Spanyolországban, de azt már, hogy valaki a halála előtt énekel, vagy hogy a székelynek nincs pénze és a vasúti fülkében úgy viszi magával a halot

tat, mintha élne, ez már magyar, különleges és sajátos valami, ne várjuk azt, hogy a külföld ezt megértse. Az „Emberek a havason” több elszórt szöveg előadását ott voltam, hát az történt, hogy a közönség egyik részének tetszött, másik részének nem...

— Kiket tart a kolozsvári Nemzeti Színház színesítői közül filmezésre alkalmasoknak?

— Természetesen Mihályfi Bélát elsősorban, aki a legjobb színészeink közé tartozik. Elsőrendű anyag rejlik *Váradytban*, *Sádcyben* és *Görbe Jánosban*. Különösen *Váradyt* emelem ki, talán vele még én is megpróbálkozom.

— Hogyan tetszik Kolozsvárt?

— Komoly, szép, gondolkodó város. Vajon hol tartana már Kolozsvár, ha nem lett volna az a bizonyos huszonekét év...

— Egyáltalán min dolgozik, talán éppen szövegkönyvet, vagy afféle írt?

— Oh dehogy, levelet írok az édesanyámnak, megírom, hogy milyen jó a levegő itt, Kolozsvárt...

Mihályfi Jenő.

A kultuszminiszter

felsőházi válaszában a két református püspök felszólítására is kiltért.

Vásárhelyi ömeltósága megemlékezett az erdélyi felekezeti békéről és a történelmi egyházak szerepéről. Erre nézve csak annyit mondhatok, hogy mind magam, mind a vezetésem alatt álló minisztérium, de az egész magyar közvélemény is teljesen tisztában van a felekezeti béke jelentőségével és az erdélyi történelmi magyar egyházak rendkívül átszámoltos szerepével, melyet különösen a román megszállás alatt betöltöttek.

Havas öccsellencsáján szóvátette a hitoklatók nehéz anyagi helyzetét. Az önálló hitoklatók helyzetén két irányban történt éppen most javítás, amennyiben eddigi illetményükkelük tölételt emeltem s ezenfelül illetményrendszerüket három újabb magasabb fokozattal bővítettem. A földszint körüli VII. fizetési osztálynak megfelelő díjazásig tudnak majd eljutni. Felvette az úgynevezett látványosságokkal kapcsolatban a reverzális kérdését is. Fennálló törvényeink a vegyesvallású házasságok számára anyagi jogként biztosítják azt a lehetőséget, hogy gyermekeik válására nézve egymással megegyezhessenek. Gondoskodni kell tehát arról, hogy a harc ténnyel küzdő házasságok ebben a tekintetben se kerüljenek hátrányosabb helyzetbe, mint azok, akik itt-hon kötöttek házasságot.

Különbéke

híret röppentette fel a Pravda az elmúlt héten s ez a hír a legnagyobb nyugtalanúságot keltette a szövetségek körében. London és Washington nyugtalannal tekint Moszkva felé, mert nem tudják, milyen céllal tette közzé a félhivatalos szovjet lap a hírt. Az igazom, amely az angol-német különbéke híre keletkezett, egyáltalán nem ült el olyan könnyen, mint várni lehetett volna s a cáfolatok kiadása után tovább is az érdeklődés homlokterében maradt a kérdés. Nyíltan megmutatkozik most a szövetségek becsülete és erkölése egymás iránt: szövetségben vannak ugyan, de nem bíznak egymásban.

Churchill előlöt néhány évvel még a megbízhatatlanság példaképének nevezte

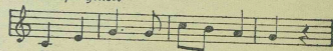
a Szovjetet s magát Sztalint pedig örök ellenségének. Ha most jó viszonyban is lennének önmaga és a németekkel, az is fényképezte magukat együtt, mint Teheránban tették, talán ugyanolyan fogás ez, mint amikor még a Kísantant idején a megszállt Kassa egyik szállodájának erkélyén az ott tanácskozó Benes és Titulescu a tömeg szemelattára összeszeccsözöngözött. A csók és az ölekezés is propagandafogás. Ösztiniségekben senki sem hitt s nem hisz a közös fényképben sem. De hogyan is higgyen a kívülálló, amikor ők maguk sem hisznek egymásnak?

Különböben nem volna olyan nagy az igazom a szovjet lap különbéke-híre miatt.

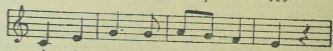
NÉPÜNK SZELLEMI KINCSEI MINDEN HÉTEN EGY NÉPDALT

Kolozsváros olyan város

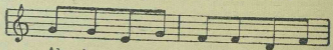
Tempo-giusto

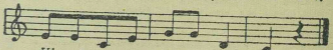
1. Ko - lozs - vá - ros o - lyan vá - ros

A ka - pu - ja kt - lenc - zà - ros

Ab - ban la - kik egy mé - szà - ros.

Ki - nek né - ve Vi - rág já - nos.

2. Kordován csimaa lábáé,
Sárg sarkantyú van rajta,
Összeverti legénymódra,
Hull a cukros szelíd róla.

3. Kápmu előtt Összeverti,
Vig szelvenel keszvitli,
Kápmu előtt ne veszedeg,
Vig szelvenet ne keszvitli.

IDOJÁRÁS AZ 1944. ESZTENDŐRE

Érdekeséget kösöljük az alábbi Vén Táltos 1944. évre szóló ait. Természetesen a jóslásokat mint tényeket mutatjuk be olvasnak, pusztán — a jós szándékainak megfelelően is — alkalmakat kívánunk adni a jóslás adatainak ellenőrzésére.

JANUÁR

Család vasárnapján a rákövetkező héten gyenge idő és nyugati szél ködös, csapadékos, szinte novemberről lesz. Pirokna napján fordul a tél megint hidegbe, válik, de csak a napig tart az ereje. Vince „megült”, ami jó szüretet ígér, erős, vagy erős napok következnek. Végre a tél fáradt a kissé szeles, közepes napokkal zárul a hónap.

FEBRUÁR

Ezen idő marad András napjára; szelened-vasárnapra a hegyekben melegebb esik. De a szelőknek nem sok idejük lesz benne, amintohy általában a télen nem sokszor kerülnek ki a városból. Mégis ezen a héten a hegyeken megmarad a hó, most menjenportolási, aki teheti, — sőt Bálánt is máj napjára újabb havat kapnak a vidéki símezők. Az Alföldön boris, május 19. kezdődik a paszirta. Válassz inkább enyhe az idő a hónap vége Hamuzós szerdán, Mátyás és Géza napján eső esik.

MÁRCIUS

Ezen a homokon már szántassuk, sőt a tél is kedvező az idő a hónap első felében. Anyai sorcsapás, szontagságos évek után a gazda bizva tekint a tavasz nyílásába. A bűjtők egyik vilharos erejűek, különösen a csicska körül s Oculi vasárnapja társaság, amikor a szalonkák húznak. A hóvadászok változó idő, többször elborul az idő, megint hidegbe fordul, de már nem veszedelmes. A hideg idő a hónap végéig tart. Gyűlölködők megint szél kerekedik a hegyvidékeken havasodni hoz. Ezán kiderül, de a hónap utolsó napján eső csapadékos.

ÁPRILIS

Ezen idő marad az idő Nagycsütörtökig, az enyhe déli szél melegebb léget hoz esőket hoz. Közben kisít a nap, a fagyoszat megint boris és szeles, a tél sebes esőkkel. A húsvéti ünnepek is változó az időjárás, de enyhe, tavaszas. Az ünnepek után hét kellemes szel, de a vetések jól nevelődnek az általában kedvező tavaszban.

Emma napján hűvösebbre fordul a így marad a hét végéig. A hónap utolsó hetén szép idő, a gazda örömmel jár a mezőn a szépen induló növényzet között.

MÁJUS

Az első napokban szép idő. Az első vasárnapon érezhetően lehűl a levegő s a következő napokon is így marad. Közelreledek a fagyoszentek s a szőlősgazdák ez évben jól vigyáznak, mert több vidéken veszedelmet hoznak ezek az ominózus szentek. Különösen Pontgrác napjára készülnek föl a szőlősgazdák a füstölésre. — Ezután szerencsére beborul az ég a enyhébbre válik, boris és csak kevésbé hűvös idő tart. A földön esőtől. Utána megint kiderül a már erősebb a melege a napnak. Így tart egészen Pünkösdig, amikor jó bőséges májusi esőt kapnak a szépen zöldülő magyari mezők.

JUNIUS

Ezidén júniusban sok lesz a zivatarhajlam. Az első napokban fölmelegszik az idő s Szentháromság vasárnapja után egyre fokozódik a meleg. Őrnapja s a következő napokban többfelé lesznek zivatrok, meleg idő, Antal napja szép, derült. De már a következő napokban újabb zivatrok lesznek a helyenként ismét jégerés. A zivatrok a szépen fejlődő búzákat sokfelé felejtetik, különösen a Tiszántúli. Végre Keresztelő Szt. János napjától állandó szép idő következik a ki is tart a hónap végéig.

JULIUS

Az első napokban meleg idő, helyenként kisebb esőkkel. Már 5-e táján nagy hőség áll be, az aszály tikkadni idő, melyet Veronika táján egy-egy zivatar hűt le rövid időre. De a forróság csak tovább tart, a legelők kiszűnek. A hónap derekán enyhe széllel néhány változó nap lesz kisebb borullattal, de a várt esőt sem hozza meg. Megint csak nagy erővel fülragyog a nap és állandó meleg, száraz idő tart a hónap végéig. Csak az utolsó napokban lesz néhány helyi eső, többnyire zivataros.

AUGUSZTUS

Változó idővel indul augusztus, a forróság csökken. Néhány változó nap után újabb napsugaras szép nyári időben lesz részünk egészen Nagyboldogasszonyig. Akkor kapunk végre egynehány jó kiadós esőt. Az esős napok Nagyboldogasszony és Szt. István között lesznek. Azután szép nyári idő következhet, meleg, de nem forró kellemes nyárfégi időjárás. Így kiséri végig a hónapot.

SEPTEMBER

Kitart a szép idő kisasszony napjára, akkor a nyugati szél felhőket hajt s kisebb-nagyobb esőket hoz. Mária nevesnapján érezhetően lehűl a levegő, hűvös hajnalok járnak, derült, szép nappalok. Jó munkát végez a gazda a tarlókon s a homokon már vetik a rozsort. Új remény, új bizalom éled a kősi vetéssel az elmult nehéz gazdasági év után. — Ferenc napján hűvös szél lámad, de az idő derült marad, s jó szüretre kósául a vinellék. Csak a hónap utolsó hetében lesz néhány borult nap és reggelente az első őszi ködök is megjelennek.

OKTÓBER

A kukoricatörés is elég kiadós, bár a termést megviselte a nyári aszály. — Az első két nap változó, azán Magyarok Nagyaszonnyá szelcs többesóról esőkkel. A második héten újabb kisít a nap, de nem tart sokáig. Már 10-e után nyugati széllel felhők jönnek s megint változó idő tart. Teréz napig. Akkor szép őszi idő áll be, bár hűvös és kitart az egész héten át. Ignác püspök napján hidegebbre válik, de az ég derült marad. Csak a hónap utolsó napjain borul el az idő, a korán setétedő napok hidegek, borús-ködösök.

NOVEMBER

Mindenszentekről az idő kedvező s az első napokban így is marad. Imre herceg napja ködös, utána hűvös napok következnek váltakozó felhőzettel. Márton napján szép idő, a rákövetkező héten sok eső, Erzsébetkor hideg szél. A szél megmegegedő esőket hoz. Keleten havas eső. Katalinkor fordul a szél s elűzi a felhőket, néhány derült, de elég hideg nap következik. A hónap utolsó napja ismét borús, ködös. — Az őszi vetések jól megerősödve indulnak a télbe, a legelők is újabb sarjadnak az őszeben.

DECEMBER

A hónap első vasárnapján havas eső esik, utána kiderül. A hideg fagyosatos erősödik a hét végéig. A második héten változó esőkkel. Grácián napján újra hidegebb az idő, sok helyt hó esik. Meg is marad a hó, mert erős, tartós hideg áll be s így marad karácsonyra is. Az ünnepek után ködös napok következnek, de a hideg állandó. Csak az év utolsó napján ragyog ki a napsütés, reményt keltve egy jobb és nyugalmasabb esztendőre.

IVÁN ZOLTÁN

Tűzvész

BALOGÉKNÁL

Nincs finomabb étel a világon, mint a perszelt disznó szalonnája. Még a bőrt is megessi a gyermek, felönti egyformán. S az öreg is, ha fogás bírja. De e gyönyörtől eltekintve, eseménynek, élménynek sem utolsó dolog, amikor téli hajnalokban recsege-ropogva fár fel a léng a szalmával beterített kizsól s piróra josti maga körül a fehér hátakavát.

Nem hiába mondják, hogy ilyenkor csomog az enyedi diák s csapot-papot, kollégiumot otthagyva, szalad haza falujába.

Nagy dolog ám a disznóölés. Külön fortély, külön hangulata van s ezért mindenkiben van valami az enyedi diák szívéből.

Mennyi izgalom, mennyi kérdés?!... Milyen lesz a szalonna?... Hány sonkát hagyjunk meg?... Nem lesz-e borsóház a húsal?... És nem utolsó sorban: hogy a kiscigitő asztalon, acai a hurbát szokta tölteni, pillakát vagy bort iszik szívesebben? Mert valamirek illik meglátni!

Ahban nincs vita csupán, hogy az igaz disznóölésnél, a disznót perszelté kell! Az elfutott szalonnáért... és azért is, mivel rendes vidéki helyen ez a szokás.

Balogéknál azonban megtörtént egy alkalommal, hogy perszelték és megjlesztették, azaz forrázták is egyszerre. S ezért még ma is csúfálóan emlegetik őket... Hiába, ha nincs férfi a házban, csak két serdülő huzas. Feri és Pista, Balogné Berezgasszony esemétől — megessik az ilyesmi.

A ház, ahol laktak iradtalan nagy fenyővel, nyírfaikkal volt körülvéve. Egyáltalán nem gazdasági udvarnak való hely. Így a disznóölés itt egyéb legálomokkal járt.

Jaj, fel ne gúnyosnak valamit — sapázkodott nem egyszer Balogné, aki mint városi tanítónő keveset vagy éppen semmit nem értett az ilyen dolgakhoz.

„A nagy esemény előtt most is összejött a ház, megtárgyalni, hogy kit lévejonak — leöntni a disznót. Akadót elég hentes a városban, de ezek drágán dolgoztak s rendszerint jó előre elkaptatták mások. Már pedig, aki negyedikek-ötödikek maradt, az vasóra néhezem késztelt el a kalbászt meg a véres-május hurbát. Így, a választás a fennmaradó „makedelők” valamelyikére kellett, hogy essen: Sebesre, vagy az öreg Csóka Mihályra. Sebesi civilben asztalos, de különben értette, valóságilag szenvedélytel régizte e műveletet.

„Egyes, tisztelgető ember s ezekkel meg viccelkedni is szívaloztatta a háziakat. Amikor véres kését megtörölte az állat testén, soha nem mulasztotta el megjegyezni: „na ez sem essik több palacsintát!...” Az öreg Csóka mászárosnak indult, csupán rénségére csapott fel harangozóknak, ilyenkor téli időben pedig visszavissza pillantgatott diéső múltjára. Ilyenkor téli időben pedig visszavissza pillantgatott diéső múltjára. Léni elég, ha annyit mondunk, hogy a városban át leginkább „csipós Miska” néven ismerték.

— Melyik legyen hát? — ömlött szét a nagy kérdés a Balog családban.

Napokig tüdőtek, nem tudtak határozni. Feri és Pista tavalyra, ta-

valyeltt hivatkozva, Sebesi lett szarazott.

De édesanyjuk csak a fejét hagyta bizonnyalannal. Böcebb felvágosítást nem adott, egészen az utó napig. Akkor, erélyes kijelentés előlöntte a kérdést:

— Sebesi nem kell. Ideges ember. Nem látottok, hogy legutóbb mily ördögi tűz lobogott szemében, az kor leszírta a disznót!... Még ez szer járta valami és reánk emelt kést.

— Miskát hívjuk!

A Balog-kamaszok az izgalom alig tudtak valamit akkor éjszaka.

Korán hajnalban felültek az ágyban, s miközben öltözködni kezdtek, fülettek, hogy mikor szorgelt meg disznóölés az ő kerítésüket.

— Haldot? — sugta az egyik. Javosóknál már áit! — S valóban távolról disznóállítás hallatszott majd piros fnygek jeleutak meg szomszéd házfalon.

Kevésel ezután esipás Miska megérkezett. Szüveseztett bojuszról csakigyi látok le a jégsapó amint belépett a konyhába és hallját a sarokba támasztotta.

— Jaregelt kiváonak.

— Adjon Isten magának is — felelte Balogné. — Kütelet is hozza. No, azt jól tette. Uljön le ide a szare. Igylek meg egy csésze kávé.

— Indulj Julis, — szólt a leánvalé. — Hívd át Szabó bácsit, ha segítsen felogni a disznót.

— Nem kell, nem kell! — zúg károsban Feri és Pista. — Itt e gyünk mi! Az öreg csak tavalókor Mátklir is úgy megrunta egy diónó, hogy a kertnek esett.

— Mit gondol, Miska, le tud fogni? Nem szalot él? — aggodt maskadtát Balogné.

Miska csak hámmögött!... Kánjót moizolta, oleasztotta bajuszát a jégsapókat s arra gondolt: több egy pohár pilláknál klandó volna. Errel azonban szó nem lett, mivel Balogné elve az, ha val-

clnek kés jár a kezében, tisztá fejre van szüksége.

— Hát, hát... — hajtogatla mind-egyre Miska. Átkozott természet volt. Semmire sem tudott határozott feleletet adni. Talán a kímálkozó barátságából tanulta el mindezt. — Lefogni lefogom kérem, ebben sem lesz hiba... Meg is hűtöm... En mindent megteszek kérem, de ha a költél elszakad...

— Isteneim, isteneim, — sóhajtott az elsőt az asszony, az éppen nem megnyugtató feleletre.

Közben már a férfiak és Julius a gyertyával kiléptek a toroncra s onnan le az udvarra.

Balogné az ajtóból szóló utánuk: — Nem fúj a szél, Miska? ... Inkább hagyni kéne?! ... Rossz előrejelés van.

— Hát, hát van egy kicsi, de nagyobb is lehetne...

Tíz perc sem telt el, a disznó felvissított s halkuló hörgéssel adta ki erejét.

Balogné csak akkor ment ki, amikor kivilágosodott az udvar.

— Jaj, szél van... nagy szél van, viházzon Miska.

Recegett-rojogott a száraz zabszalma s hatalmas lángnyelvek csapkodtak az ég felé. Ment minden, mint a karikacsapás. Csak az asszony idegeskedett. Ki-befutharozott, a konyháról az udvarra és vissza.

— Nézzétek, felcsap egészen a lákjig.

— Menjén be, édesanyám, — nyugtatták a fiúk. Miska pedig így: Hát, hát ha megfordulna a szél észak felé, akkor nem volna semmi baj.

Szegény Balogné máj kilette a hideg, Bezeg Sebesi úr, — ha ő lenne most itt! Még a Nemere szelében is azt mondta: "Ne féljen a naccsága, amíg engem lát!" Ez olyan jó, olyan megnyugtató volt.

Miska éppen a második rend szalmát gyújtotta meg, amikor hirtelen erős szélroham kerekedett s egy felőró lángnyelv belenyúlt a fenyő ágakba.

A fenyő égni kezdett. Eggett mint a zsír.

Miska a kezében lévő karóval felnyúlt s nagyot ütött rá, hogy kialudjék. Ki is aludt.

De már későn.

Balogné ebben a pillanatban jelent meg a toroncban.

Kétségbeesve sikkoltott fel:

— Szentseges Isten!... Végünk van... mindenkinek odavan!... Felgyújtották a házat. — Rohant a két felé. S ha idejében meg nem fogják, belé is ugrik zavaróban.

— Azonnal hagyják ebbe! Jöjjenek segítsenek!... Vízet, vizet! — kapkodott jobbra-balra.

Miska nem tudta mihez kezdjen. Folytassa vagy ne a munkát. Aztán belátva, hogy hiba lenne minden magyarról, egy, két, majd három veder vízzel leöntötte a tüzet.

Az udvar elsötétedett. Csend lett. Feri és Pista leverten állt a görögő disznó mellett.

Miska is, mit tehetett egyebet, leült a kút szélére s egy szalmaszállal hol a fogát, hol a csizmáját piszkálta.

Caak akkor mozdult meg, amikor világosodni kezdett. Nem szeretete volna, hogy itt találják őt a szomszédok, a járőrökök gúnyp pillantásai. Ravaszkodva szólalt meg:

— Hát én most elmegeggek, mert harangozni kell. Később visszaneétek, hozom a tekuát... addig sorraljanak vizet s megmejjeszljük a disznót, ahogy a naccsága kívánja.

A Balog-fiúk szomorúan néztek utána. Tudták, hogy ezzel a mai disznótorának is befellegzett.

Magyar görögkatolikusok

Egyik kedves olvasónk arra kéri, alkalomatán foglalkozunk az erdélyi magyar görögkatolikusokkal, mert róluk sok helytelen megállapítás kering a közudatban. Most a nagykárolyi magyar görögkatolikusok nagy sikerű előadásával kapcsolatban idézzük ottani lapjárunk cikkének részletét a magyar görögkatolikusok valóban magyar magartartásáról.

A nagykárolyi magyar görögkatolikusok a román megszállás alatt mint gerinces, kiltartó magyarságú tábor kovacsolódott össze. Az egyházpolitikai helyzete tekintettel maif „rutén” görögkatolikus egyházközségek, és innen van, hogy a származásilag is legnagyobb rész magyar eredetű, de szív és lélek a megpróbáltatás idején is bizonyosgot tevő magasztartás szerint száz százalékosan magyar hűveket, akiknek ottlányelve, szerartási nyelve is magyar, bévesen és helytelenül: ruténeknak, „oroszkónak” nevezi a közvélemény. A nagykárolyi magyarság azonban, amely tisztában van ezeknek az „oroszkónak” magyarságot illetően, már a megszállás évei alatt is mindenkorteljes erkölcsi és anyagi támogatásban részesítette a magyar görögkatolikusokat, felekezeti különbség nélkül. Innen volt, hogy a magyar görögkatolikus társadalmi megmozdulásai mindenkort népszerűek és nagysikerűek voltak.

Az egyházközséghez tartozó hívek, közszeretben: áító leljes vezetése alatt még jobban összerorttak a nehéz idők elmúltával és bár a magyar püspökséghez való átfogatás késedelmesége még mindig sok nehézséget és keserűséget okoz, öntudatos és buzgó hitélet alakult ki az egyházközségben. És hogy a nagykárolyi másvalós magyarság ökei ma is szerettel és lámogatással veszi körül, ez a városi leadeletlanon a legszelbé kifejezése jutott, mert a termek alig tudtak befogadni a meglepeteket, akik között egyházi, hivatali és társadalmi élet sok vezetője, a keresztény nőegyletek képviselői igen nagy számban meglejtenek.

**Minden postahivatalnál
jegyezhet búzakötvényt!**

Amit a gazdáknak tudniuk kell

GYERGYÓBAN IS LEHET GYÜMÖLCSÖT TERMELNI

Bányász Lajos hadirokkant, a gyümölcstermelők esküvőmeggel egyesületének alelnöke — akiknek gyergyófalui gyümölcstermelő csoportjának megalakítását kezdeményezték — írja:

Hj. Török Tamás ezüstkalászos gazda a csíki- és gyergyói gazdákkal történt családközi határjárása alkalmával beszámolt arról a tapasztalatáról, hogy a családközi 2-3-400 holdas gazdák portáján nincs gyermekkacagás, azaz hogy nincs gyermek. A csíki és gyergyói gazdák a sok gyermekkel boldogok lennének akkor, ha a szántóföldjeik valóban szélesebbek lennének.

Kedves gazda testvéreim! Nem szabad esüggéni a keskeny szántóföldek miatt, hanem keresni kell azt a lehetőséget, hogy a hegyek oldalán és szélén, gyomfát (nyírfa), nyárfát és bükköt) termő 8—10 holdas tanyákat, hogyan lehetne jövedelmezőbbé tenni. Milyen szépen be lehetne ültetni különböző fajta gyümölcsfákkal. Rengeteg egest lehetne termelni. Miért nem szaporítjátok a csipkebogyót termő vadrózsafákat? Ezeknek vitamintartalma minden gyümölcs vitamintartalmánál magasabb és igénytelenségüknek fogva a köves hasznavehetetlen helyeken is mindig nagy termést adnak. Belőlük izletes lekvárt lehet főzni. A gyümölcs úgy a gyermekeknek, mint a felnőtteknek a legegészségesebb táplálék, mégis olyan keveset törődnek vele.

Sok évi kísértegetésem alapján állítom, hogy a magasság fekvésű hegyoldalokon a gyümölcstermelés biztonságosabb az élete, mint a lapályos völgyekben. Vizek mentén hidegebb, deres éjszakákon a vesztély is gyakoribb.

Állításomat igazolja az 1930. tél, amikor országoszte őrjási károkat okozott a fagy. A tenger színe felett 800 m. magasságban a Maros mentén lévő kertekben 15—20 éves gyümölcsfáknak 90%-a kifagyott, míg ettől 30 m-re magasabban fekvő hegyoldalon csak 1% fagyott ki. Az is egy kényes körtefaj (félé esperesi) volt.

Ezzel nem akarom azt, hogy gazdátársaim csak a hegyek oldalára ültessenek gyümölcsfát, hiszen az időjárást kutató intézet feljegyzései szerint 100 évenként fordulnak elő olyan szigorú telek.

A fentiekre előadásaim során nagyon sokszor felhívtam gazdátársaim figyelmét. Kezdek meg az erdei ta-

ben beültetését gyümölcsfákkal. De a felelet mindig az volt, hogy bizony jó lenne, ha el nem lopnák a gyümölcsöt. Valjuki be őszintén, hogy a mai fiatal, különösen falusi legények, tisztelt a kivételnek, nem tudnak úgy elmenni a szabadon álló gyümölcsfa mellett, hogy azt meg ne sértsék, különösen ha gyümölcs van rajta. Kerítést csinálni a mai időkben nehéz.

A gazdátársadalom nevelése a gyümölcstermelési szeretettel; lehetővé tenné a fenti elgondolás gyakorlati megvalósítását. Akkor a sokgyermekes apák keskeny szántóföldjeik jövedelmét fokozná a hegyi kaszálókön termelt értékes gyümölcsöknek a jövedelme. Hogy a fent említett tenger színe fölött 830 m. magasságban milyen gyümölcsöt lehet termelni, igazolja az 1938. évi kolozsvári méhészeti és háziipari kiállításban bemutatott mintaképzletem, valamint 1942-

ben Budapesten és Csíkszeredában, 1943. őszén a gyergyószentmiklósi gazdánapon kiállított terméseim. Kiváltképpen Budapesten feltűnést keltett a gyergyói hegyoldalon termelt Charlamovszki alma, melyet a jó urak elkóstoltak és csodálkoztak, hogy zord éghajlaton is lehet zamatos gyümölcsöt termelni.

Kedves gazda testvéreim! A csíki és gyergyói gazdákunk jövedelmét forrását fokozhatná a pisztrángos tógazdaságok létesítése, méhészetek létesítése, valamint a juhtenyésztés által a különböző sajtók készítése, hiszen az ország kiránduló közönsége szívesen vásárolja a jó gyümölcsöt, a jó mézét, a jó sajtot.

Azok az értelmes gazdák, akik gazdasági iskolát, vagy tanfolyamot végeztek s van a gyümölcstermelésre alkalmas területük, bátran fogjanak össze szomszédbírtokos társaikkal és kezdjék meg a 8—10 m. sor- és tőtávolságban az ültetést.

Gazdátestvéri szeretettel hangsúlyozom, hogy áldani fogják azt a napot, amikor gyümölcsfát kezdtek ültetni és a gyümölcsre mindig éhes gyermekek áldani fogják emlékünket.

Biztosítsuk a jégvermek megtöltését

A gazdák az idehez hasonló egyhétlő időjárás esetén halogatni szokták a jégvermek megtöltését, mert arra várnak, hogy vastag jeget vághassanak. Illetékes helyről felhívják a figyelmet arra, hogy a gazdák saját érdekében járjanak el, ha az idén nem késlekednek jégvermük megtöltésével, hanem már a vékonyabb jéggel is, legalább részben megtöltik a vermet. Többször előfordult, hogy a késlekedő gazdák jégverme üres maradt. Különösen a tejtermelők, tej-

szövetkezetek és tejüzemek részére fontos a jég biztosítása. A meleg hónapokban ugyanis a tejszállítás megfelelő hűtés nélkül nem lehetséges. A tej esetleg már szállítás előtt is megsavanyodik, de megromolhat szállítás alatt is, ha kellőképpen hűve nem volt. Az ország tejjelállása csak szűkösen biztosítható, tehát már ebből a szempontból is feltétlenül szükséges, hogy a jégvermek megtöltéséről idejében gondoskodjunk.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapítva: 1899.

Magyarország egyedüli állami érdekeltsgű, szinmagyar biztosító szövetkezete.

Kartelen kívül!

A biztosítás minden ágával foglalkozik igen előnyös díj- és feltételek mellett. Vezér, fő- és helyképviseltek minden városban és községben

Vezérképviselősg. k Erdély területén:

Kolozsvár, Horthy-út 6,

Marosvásárhely, Széchenyi-tér 28 sz.

LEVEL EGY SZOMORÚ LEÁNYHOZ

Kedves Juliska,

szeretnék most melletted állni a ház előtti kis padon, megfogni a kezedet csendben, megsímozgatni arcodat. Tudom milyen jól esik, ha ilyenkor valaki melénk áll, ha megmozdítja szavunkat, ha valaki megért. De innen messziről, a városból olyan nehéz hozzád közel kerülni. Hiszen meg sem tudtam írni neked.

Magam sem tudom, hol kezdem. Legjobb lenne, ha odamennél Édesanyádhoz és Mari nénehéz, tőlük próbálnál segítséget, tanácsot kérni. Ne félj attól, hogy nálad jóval öregebbek, hogy nem értenek meg. Éppen ezért tudnak talán segíteni, mert ne gondolj, hogy csupa öröm, vidámság volt régen az övek is. Minden asszony életében ott van a szenvedés, de ott van az öröm is. Mind a kettőt az Isten adja. Az elsővel nevelni, tanítani akar, hogy el ne higgyük magunkat. A másodikkal meg gyógyítani akarja a szívünket. Valaki azt mondta a mult héten: „A nők kötelessége, hogy törjenek, hogy mindent elviseljenek.” Hidd el, ehhez sokkal erősebbnek kell lenni, mint a férfiak világrengető eseményekéhez, kemény harcához, munkájához.

Mert eszemben, észrevétlenül szenvedni úgy, hogy másoknak terhére ne legyenek, csak az asszonyok tudnak. Lehet, hogy a szívüket a keserűség mardossa, hogy szeretnénk meghalni, s mégis mosolyogni kell, mégis dolgozni kell, mert az élet meggy tovább s abban nem mi vagyunk a legfontosabbak, hanem az, hogy kenyér legyen a tiszta asztalon, hogy a meleg szobában az iskolából hazajövőket az édesanya mosolygó szeme fogadja, hogy türelmesen és békecsöngően próbálják elviselni az ember zsörtölődő hangját. Munkában elfáradt, elégedetlen beszédre tudjunk szeliden, megnyugtatóan válaszolni.

Látod, Juliska ezért jó, hogy nagyon szenvedsz. Mert megerősödöl lélekben arra az időre, amikor nem melhatsz már tanácsot kérni sem Mari nénehéz, sem Édesanyádhoz, hanem egyedül kell mindent elviselned. Az, hogy a barátóddal összevesszél, hogy Andris a táncba nem téged vitt először, hogy más kísért hazá, mindezek kiesel leányéletek vagy kérdései, de mind eltörpülnek amellet, mikor az édesanya a lázas beteg gyermek mellett virraszt és nem tudja meggyógyítani, vagy az ember a kocsmába jár, megissza a kezesét és mindamellet a sok baj, nehézség, nyomorúság mellett, ami

egy asszony életében az örömet, a boldogságot kíséri.

Az sem jó, ha túlságosan sokat gondolsz a magad nyomorúságára. Mindig magaddal foglalkozol, ezért nem tudsz keményen dolgozni. Vajjon csak egyedül te szenvedsz? Menj át a szomszédba az öreg Sárához, viselj rá gondot. Vagy ott vannak a Kókeresztnél Pál Andrisék, az ember 3 hónapja a fronton, az asszony a gyárban a városban. Csak az öreg tehetetlen nagyanyjuk törődik a három gyermekkel. Vedd a karodra őket, mosdass meg, foltold meg kiesel ingüket, játszal velük, hogy ne

éreznek árvaságukat. Meglátod milyen könnyű, vidám lesz a szív. Elfelejtess minden keserűséget, és ismét tudsz gondolni meg azokról is, akikre eddig haragudtál. Me-nincs jobb vigasztaló, mint a kisgyermek mosolya.

Ne gondold, hogy nem akarok megörteni. Igazán szeretném, hogy elégedett és békecsöngő légy. De csak úgy lehet elérniük, ha magam helyett másokkal törődünk, ha a másik bajában, szenvedésében próbálunk segíteni s közben mi is meggyógyulunk.

Isten adjon neked erőt, egészséget, vidám szívet, munkakedvet.

Szeretettel ölel neked

O. M.

Népvit az Erdélyi Magyar Hitelszövetkezeti hálózat

A lelkes szövetkezeti munkának és a vezetők töretlen munkakészségének eredménye, hogy a „Szövetség” tag-szövetkezeteinek száma 1943-ban 64 új szövetkezettel gyarapodott. Ezzel az összes tagszövetkezetek száma két megszünt szövetkezet figyelembevételével az 1942. évi 319-el szemben 281-re, vagyis egy év alatt egyötödével emelkedett. A 64 új szövetkezetből 44 hitelszövetkezet, 20 pedig egyéb tárgyú. A 161 már meglévő hitelszövetkezet mellé alakult 44 új hitelszövetkezet, 27,06%-os emelkedéssel felel meg és már az az adat is mutatja, hogy a „Szövetség” a mult évben elsősorban a hitelszövetkezetek szervezését tűzte ki céljúl. Ez az eredmény jelentős lépés népünk anyagi erejének növelésére. A szórvány hitelszövetkezetek megalakításával a nemzetiségi védeken élő magyarok gazdasági és népi erejének erősödését segítette elő

az erdélyi magyar hitelszövetkezetek hálózata ma már földrajzilag összefüggő és az egyes hitelszövetkezetek működési köre kiterjed mindazokra a szomszédos községekre is, ahol kishiteltre szoruló magyarok élnek. Megállapítható tehát, hogy a jelenlegi erdélyi magyar hitelszövetkezeti hálózat a most szervezés alatt álló néhány szövetkezettel kiegészítve bőven elegendő lenne az erdélyi kisemberek indokolt hitelgényeinek kielégítésére.

A „Szövetség” tejszövetkezeti hálózatában jelenleg 131 szövetkezet van,

az elhalt évben 12 új szövetkezet alakult. A tejszövetkezetek ilyen csak két számú gyarapodása a háború téjterületén viszonytokkal magyarázható.

Gazdasági szövetkezet 1943-ban kezdte meg működését és ezzel most 43 egyébtárgyú szövetkezet a „Szövetség” tagja. Ezek így oszlanak meg különféle beszerző és értékesítő szövetkezet 11, fakitermelő és feldolgozó szövetkezet 8, különféle ipari, termelő és értékesítő szövetkezet 7, különféle tárgyú (villamosság, fuvágo, szállító, vágóhídi munkák stb.) szövetkezet 7, háziipari szövetkezet 3, céplőszövetkezet 3, furdőszövetkezet 2, lenfeldolgozó szövetkezet 2. A szövetkezetek tehát sokoldalú működési területtel Erdélyi iparosodásából is kivesszülők részüket.

Az ország legrégibb szarvasbörgyára

Őz-, szarvas-,

dámvadbőröket, kesztyű, ruházati, mosó- és hűlésbőrre, — természetes színbén és színesen, — egyéb vadbőröket szórme-re való kikészítésre bérmunkában vagy felesben előállít:

Mehlschmidt Gyula titkos

FEJÉR ANDRÁS titkos

Finombörgyára Tatátaváros

Alapítva 1788.

MAGYARORSZAG ÉS A NAGYVILÁG

Kállay miniszterelnök: Minden ember a gátra!

A Magyar Élet Pártja szemináriumi előadásokat tartott Lillafüveden a legközelebbi szakeberek bevonásával. Előadásokra szerdán ellátogatott Kállay Miklós miniszterelnök is. Egyeztetés után a külügyminiszter, Antalffy János nemzetvédelmi propagandaminiszter társaságában.

Bauer Sándor dr. miniszteri tanács a magyar vizsgáldoklásról, majd Japel Hugó dr. nyugalmazott miniszter osztályfőnök a tisztántúli önkormányzatokról tartott előadást. Az előadást Kállay Miklós miniszterelnök szövegezte.

— Mi más feladatja lehet egy országnak, mint védekezni a kívülről jövő ellen; óvatosságnak lennie és részen venni, hogy a belső ártalmak vízek fel nem támadjanak. Mert amint a természetben is egyszerre szokott jönni az árvíz, a belvíz és a talajvíz, a politika is a történelemben is csaknem egy időben jelentkezik a külső és belső veszedelmek. Ezek ellen a védelemnek ellen védekezni kell. Az árvíz elvárja, hogy töltések közé szorult folyások a politikában is ezt kell tenni; az ártalmak vízeket töltések közé szorítanak és lecsapolnak. Csak védekezni ezek ellen az áramlatok ellen, csak leveznünk akarunk azokat, meg nem jelent végleges megoldást. Minden fel kell készülni arra, hogy ezek az áramlatokból, ha lecsapolódás, visszamarad valami és ami visszamarad, azt a nemzet érdekében szorosítottunk kell; természetünkben mindig vele a magyar talajt.

— Így kell nézünk minden idők politikai problémáit is. A magyar nemaradás tilka nem idegen példák betéte. Ha közeledik az ár, nincs is mottó, mint: minden ember a gátra! Ha nincsenek előre előkészített ügy műszaki lehetősége, akkor, mint régebben, ha jött az ár, ásvál, ásvál kell a gátra állni, nyugaltságnak és védekezni úgy, ahogyan tudunk, és védekezni kell, mert külsőben előnt az árvíz. Gátakat emelünk, védekezni kell minden erővel, de ugyanakkor vigyáznunk arra, hogy a talajvíz fel ne törjön, hogy belső vízek természetünk, munkánk, életünket tönkre ne tegyék.

— Ha a bolsevizmus levezetése a legelő csatornarendszer nem elég, a földet vígyáznunk, hogy ne keressen a víznek lefolyást olyan utakon, amelyek meg szűz és érintetlen területeket öntene el. A mai nehéz időkben ezért mérünk, hogy mennyiben áll a magyar egység, az ország megmen-

tése szolgálatában, Meg kell találni a módját annak, hogyan dolgozzék össze ezer és ezer, millió és millió magyar, mert ha mind ott állnak a gátol, még az árvíz is meg tudják létezni — de csak akkor — fejezte be beszédét Kállay Miklós miniszterelnök.

Antal István Szólokónok.

A Magyar Élet Pártja szólokónok megválasztásimányi ülésén vasárnap Antal István dr. nemzetvédelmi-propagandaminiszter mondott nagy beszédet. Szólt arról, hogy milyen nagy megpróbáltatások előtt áll Európa és benne az ország.

— Meg kell ösztönözni mondan, hogy nem lesz könnyű feladat, hiszen a háború csak most közeledik döntő állapotába és az igazi megpróbáltatások csak ezután várhatnak a nemzetre. De, ha sikerülni fog a belső rendnek, a nemzeti fegyelmeknek az a színvonalát fenntartani, amelyet eddig sikerült, a legnagyobb nehézségeket is le tudják küzdeni. Bárholgyan alakuljon a háború sorsa, ha idebenn magabizós, elszánt nemzetet talál, amely életéről és jogairól kész síkra szállni, a magyar-sárg létét semmi szerencsétlenség nem érheti.

A miniszter ezután arról beszélt, hogy sokan 1918. példájára hivatkoznak.

— Kétségkívül megállapítható, hogy egyes szörványos tünetek talán a felületen és gyengyelkű embert elcsellett összehasonlításra készítették, de az ország közvéleményének túlyomó része tisztában van azzal, hogy ezek a tünetek csak akkor válhatnak kérdéssé, ha gyenge volna a vezetés és kishitű a vezetők. Természetes, hogy óvatosságra, örködésre van szükség, de ne kiálljunk rögtön rendőr és ügyész után az első nekünk nem telzős politikai fodrozódás láttára, mert hiszen ezek a tisztavirág életi jelenségek a magyar politika örök problémáinak és nyomban szűfeszülnek, mihamint kiűst a nap a fejünk felett. Eszméket csak eszmékkel lehet leküzdeni, jobb, emberibb, erkölcsösebb, időállóbb eszközökkel, főként pedig az eszmék hordozóinak és az értők lükdöknek a nagyobb áldozatkészségével, küzdeniük rássával.

A harcetek eseményei

A keleti arcvonal.

A legutóbbi napok harcainról kiadott német jelentések azt mondják, hogy a keleti hadszíntér helyzete átmenetileg az állandósulás jeleit mutatja. A német fővárosban utálnak arra, hogy az elmúlt napok folyamán az arcvonal egyetlen részén sem történt na-

gyobb területváltozás. A szovjet hadvezetés napról-napra erősebben fokozza a Leningrád térségében több nappal előbb megindított támadását. Hatalmas tömegű páncélosok, nagyerejű lövészegység és csatárepülők és támogatott gyalogsági kiürítők rohamozza a német állásrendszert, hogy véglegesen felszabadítsa Leningrádot a német ostromgyűrű alól. A támadó orosz csapatoknak mindössze néhány heveny sikerült nagy túlerékű érvényesítésével benyomulniok a német állásrendszerbe, a kellő időponiban akkalmazott ellenátadások azonban minden át-főresi kísérletet megghiúsítottak.

Meghiúsultak azok az átőresi kísérletek is, amelyeket a bolsevisták a Volchovi szakaszon, Novgorod környékén és az Inen-főlélek északra indítottak a német frontok ellen. Novgorod az arcvonalkegyenlítés során a német csapatok kiűrtették. A Velikie Luki—... evel—Novoroszokoluki háromszögben is már hetek óta szünet nélkül folyik a küzdelem, a nélkül, hogy az oroszok nagyobb területnyereséget értek volna el. A középső arcvonalszakaszon Bjevicsától nyugatra is változatlan erővel támadnak az orosz csapatok.

A keleti arcvonal középső szakaszán a harcok súlypontja a Pripiet és Bezezina között van. A Szovjet itt több lövészadosztállyal és néhány páncélos kötelekkel minden áron ki akarja erősíteni az átkelést Dobruzsik felé. A német létegek kemény túlzéstele azonban megsemmisítette a támadó csapatokat.

A keleti arcvonal déli szárán a Szovjet heves pergőüzrel borította el Kercz városát és az attól északra lévő teret, s a városotól délkeletre csapatokat szállított partra, itt heves harcok folytak. A főbbi krími frontszakaszon nem voltak különösebb harcok események. Helvi csatározásokra került sor Umantól északra is.

A jelenlegi keleti harcok területén Dittmar altábornagy, az ismeretlen katonai szakiró részletes nyilatkozatot tett. Szerinte az őss óta német szempontból nem rosszabbodott a harcok helyzete, sőt egyes helyeken megszilárdult. A keleti hadszíntér további alakulása szempontjából két tényező fontos. Az egyik az orosz csapatmegtartókat lövegek által behírozott korlátolt volta, a másik a harcoló orosz katonai minősége. Az orosz műszaki csapatok, a páncélos alakulatok és a tüzérség minősége is jó, sőt kitűnő, de a gyalogság határozottan rossz minőségű. Az oroszok tudatoson ügy játszanak, mint az, aki mindent az utolsó kártyáigra tesz fel.

A déolaszországi harcok.

Az olaszországi hadihelyzetben az elmúlt héten fordulat következett be. Mivel a rendkívül erős német védelem sikeresen tartotta továbbra is a szoros értelemben vett arcvonalat, amelynek (üfőrését sem a keleti angol, sem pedig a nyugati amerikai szakaszon nem tudták az angol-szászok kiérőszkölni, messze az arcvonal mögött a német védelmi rendszer hátában újabb angol-szász partraszállásra került a sor. A sötétsgés lepte alát sikerült Nettuno és a Tiberis folyó torkolata között, Rómától délre partraszállási hidót alakítaniok és megszállták Nettuno kikötőjét. A partraszállási erők felderítő csapatai elsősorban Vittoria irányában igyekeztek előrenyomulni. Kisebb itközetek kerültek sor, a ezekben az angol-amerikai csapatok az utak közelében ástak maguknak fedezéket. Megfigyelték szerint négy 3000 tonnás, csapatokkal és hadianyaggal megrakott hajót a német harcrepülőgépek elsüllyesztettek, két hajót pedig súlyosan megrongáltak.

A Tirreni tengerpart szakaszán megbiúsult nagyobb angol-szász erőknék azon kísérletei, hogy elvesztett területeiket visszaszerezzék. Castel Fortold délnyugatra a német csapatok több magaslattal is megszereztek. Garigliano térségében az angol-amerikai csapatok nagyobb kötelekeinek három ízben is megkísérelt áttörési kísérletei biúsultak meg.

Cassinóól északralele és San Vincenzo nyugatra az amerikaiak több helyi támadást visszaverték. Az adriai tengerparti szakaszon csak kölcsönös tűzféségi zavaró tűzélés folyt.

Távol-keleti haretér.

A Rabaul környékén folyó szakadatlan heves harcokban a japán elhárítás újabb súlyos csapást mért az ellenséges légierőkre. Az elmúlt héten kétszáz ellenséges repülőgép támadta meg Rabault, s a kifejeződt harc során a japán tengerészeti vadászrepülőlék a hajóágyuk és a szárazföldi légelhárító ágyuk 102 ellenséges gépet lőttek le. 17 ellenséges gép lelőését nem lehetett teljes bizonyossággal megállapítani.

Légiháborúk.

Az angol légierő az elmúlt hét csütörtökjén ismét nagyarányú terrortámadást intézett Berlin ellen, a támadás azonban az elhárítás következtében nem tudott összpontosított hatást elérni. Bár az elhárítási körülmények nehezék voltak, a német légelhárítás 88 angol bombázót semmisített meg.

Az angol-amerikai légierő Rómát támadta újra s az ellenséges gépek a

város több negyedét súlyosan megrongálták. Beavatott vatikáni körökben úgy tudják, hogy a Szentsek tiltakozó jegyzékre készül, mert a bombázásnál a támadásban résztvevő gépek több ízben átrepültek a Vatikánváros területét.

Angol bombázók szombaton támadást intéztek Északnyugat-és Közép-Németország ellen is. Az eddig beérkezett jelentések szerint a német légvédelem 61 brit bombázót pusztított el.

Szombaton a német légihaderő erős kötelekei több hullámban támadást intéztek London ellen. A német repülőlék nagykiterjedésű tüzeket figyeltek meg.

Békehírek.

Világszerte nagy feltűnést keltett a Pravda című orosz lapnak az a közlése, amely szerint Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter állítólag találkozott két közelebből meg nem nevezett angol személyiséggel. A szovjet kormány azzal vádolja angol szövetségését, hogy titkos tárgyalásokat folytat Németországgal. Berlini politikai körökben a Pravda által közölt és az angol hírszolgálat által időközben megcáfolt jelentést a Németország és Nagybritannia között folyó állítólagos békeembeszéleésekről derültséggel fogadták.

Göbbels írja:

Göbbels dr. német birodalmi miniszter a Das Reich c. lap legutóbbi számában cikket írt az európai invázióról. Minket az kevésbé érdekelt — írja Göbbels —, hogy mikor és hol kerül sor az invázióra, mert várjuk ezt az inváziót minden elképzelhető időben, Európának minden pontján, ahol német csapatok állnak és ahol angol és amerikaiak partraszállhatnak. Az invázió azt jelenti, hogy az ellenségek fel kell hagynia tartózkodásával és életveszélyes kockázatot kell vállalnia. Az ellenség tudja azt, hogy neki mi áll rendelkezésre, de nem tudja miye van Németországnak. Az ellenség csak azokat a német előkészületeket ismeri, amelyek a legnagyobb titoktartás mellett sem lehet rejtve tartani.

Komoly esetben azonban meg fogja ismerni a világ azokat az előkészületeket is, amelyekről eddig sejtette meg volt. Göbbels cikke ezekkel a szavakkal fejeződik be: Mi minden esetre tökéletes nyugalommal nézünk az elkövetkező események elé. Mindent megtettünk, amit csak lehetett, hogy felvértézzük magunkat a veszély ellen. Ezenfelül mi az életünkért harcolunk. Ez a meggyőződés pedig mindenkor a legjobb és leghűb szövetségese volt és az is marad.

Innen-onnan

A január 10-én dében Szófia elé intézett légítámadás során a szóf magyar követés épülete elpusztult, támadás idején az épületben tartózkodott dr. Kalix András, a katolai misszió titkára, aki életét veszlette, Roke István irodatiszviselő és vitéz Horv Sándor altiszt könnyebb sérülések szenvedtek. A követés többi tagja bjesen sérletlen maradt.

Zágrábról jelentik, hogy a horv közelekedésügyi miniszter rendelet adott ki, amelynek értelmében január 23-tól február 22-ig, tehát egy teljes hónapra át egész Horvátország területén szünetel mindennemű vasúti s mélyforgalom. Kivételesen csak utazhatik aki erre külön engedélyt kap. Az angol hírszolgálat jelentése szerint az angliai repülőgépgyárakba gyors ütemben gyártják a legújabb legkorszerűbb angol szállító repülőgépet, a 30 tonnás Avro York gépet, amelynek hatósugara 4800 kilométer, legnagyobb gyorsasága pedig óránként 480 kilométer. Az új gép az elmúlt novemberben 10 óra 25 perc alatt repülte át az Atlanti-óceánt.

Berlinből jelentik, hogy különböző találmányok, egyszerűsítések és javítások az utóbbi időben egészen jelentékenyen fokozták a német fegyverkezési ipar teljesítményeit. Így például a ágyú- és puskasövény készítésénél alkalmazott új eljárás a termelést tízszer emelte.

Dr. Barishac francia orvos, aki hosszabb idő óta foglalkozik gabonamezesítés kísérletekkel, nemrégiben érdekes kísérletet tett. Egy öt négyzetméteres földterületen olyan búzát magvakat vetett el, amelyeket egy egytől más fűrészi sírjának feltárasakor a sírkamrában találtak. Az ötezeréves magvak kicsíráztak, sőt termést hoztak, éspedig nem kevesebbet, mint 8 kilót, ami a bevetett földterület nagyságát alapul véve hektáronként 160 métermázsnak felel meg. Ezzel szemben Franciaországban a hektáronként eddig elért terméscsermélét legfeljebb 16—17 métermázsa.

A „Magyar Népe

az erdélyi falu magyarságért, tehát érted is küzd

*

Küldd be az előfizetés díját és jelentsd meg új előfizetőt

A MAGYAR NÉP HIRADÓJA

VETOMAGVASÁRLÓ GAZDAK FIGYELMÉBE!

A Vetomagforgalmi Központ értesíti a gazdasági és gyepvetomag vásárló gazdaközségeket, hogy az eddigi szabályokat eltérően, a vetomagot vásárolni szándékozó gazdák birtok-kategóriára való tekintet nélkül, vetomagviszességüket bármely országos körzeti kereskedőnél minden külön hatósági engedély vagy kintalás nélkül megvásárolhatják. A megvásárolt vetomag bűzességével beszojogtatásti lehetőségek emeli nem kell, az eladó kereskedő tartozik azonban a vásárolni szándékozó gazdától gazdaközségének bemutatását kéri, azért, hogy megállapíthassa, hogy a gazda által vásárolni szándékozott vetomag mennyisége megfelelően azonos szántóterületnek, amelyen a gazda szántóföldi termelést folytat. A gazda által megvásárolt vetomagmennyiségét nem kell a közlönybe bejegyezni.

Amennyiben a vetomagvásárlás gazdaközségnek a vetomagvásárlás tekintetében felvilágosításra van szüksége, forduljon kérdésével a Vetomagforgalmi Központhoz (Budapest, VII., Madách Imre-út 7.), úgyszintén abban az esetben is, ha valamely kijelölt országos vagy körzeti vetomagkereskedőnél a kívánt vetomagot árúhiány miatt megvásárolni nem tudja; ebben az esetben a Vetomagforgalmi Központ közli, hogy a vásárolni szándékozott vetomag mely országos vagy körzeti kereskedőnél szereshető be.

Felhívja a Vetomagforgalmi Központ az érdeklő gazdák figyelmét arra, hogy a fenti rendelkezések csak a következő vetomagokra vonatkoznak:

Lucerna, kemény lucerna, vöröshera (lőhera), fehérhera, biborhera, vésdhera, eperhera, baltacina, nyulszapuka, somlórd, aszaruskerpe, szeradella, eszbehur, snakar, szudánifű, takarmányrépa, őszborsó, homokborsó, szőszborsó, tavaszibikköny, pasunobikköny, cukorkórok, majoranna, olaszperje, franciaperje, angolperje, soványperje, ligeti-perje, réti perje, réti csekesz, juhcsenekes, tarjós búzafű, vöröscsenkesz, árvarozsok, mezevosznok, sudár búzafű, réti komócsit, csomós ebir, tarjós cinor, tarackos tippan, órna tippan, réti csefészit, sziki mézpásti, aranytab.

A „HALOTT” ÉL,

A TEMETÉS ELMARAD.

Néhány nappal ezelőtt a debreceni születési klinikán felvétette magát egy asszony, akinél időelőtti szállás fájdalom jelentektek. A csecsemő, atinek életbenmaradásához nem sok reményt írtak, mert hét hónapra született, ha-

marosan világra jött s bár az orvosok mindent elkövettek, a koraszülött esecsemő légeése mindinkább csökkent s végül teljesen meg is szűnt. A klinikáról értesítettek a temető gondnokságát és az egyik debreceni temetési vállalkozót s az ilyenkor szokásos, minden intézkedés megtörtént a koraszülött esecsemő eltemetésére, sőt már a temetés időpontját is kitűzték.

Az orvosi akarat és lelkiismeretesség azonban még akkor sem adta fel a harcot. Órákkal a halál látszólagos bekövetkezése után is folytatták a szülészeti klinikán azokat az eljárásokat, amelyek az életképtelennek látzó koraszülött esecsemő esetében eredményt szoktak járni. Az élesztési kísérletek során egyszeresek ismét lélekzést kezdett a csecsemő és visszatért rendes szív működésére is.

A koraszülött sikerült visszahozni az életbe. Természetesen azonnal értesítették a temető gondnokságát és a temetési vállalkozót, hogy a „halott” él s így a temetés elmarad. Az életbe visszahozott koraszülött esecsemőt a legnagyobb odaadással gondozzák a debreceni klinikán.

KOPORSÓBAN SZALLITOTTA

A „FEKETE” LIBAKAT.

Köncs Antal máramaroszigeti kereskedő Debrecenben koporsókat vett. Azt a megbízást adta, hogy egy darabot maga elvissz, a többit pedig vasúton küldjék utána. Ebben az egy koporsóba azután 24 kiló libaszirt és hizott libaké helyezett el és úgy adta fel személypoggyászként, da gyanus lett a néhez koporsó és leleplezték.

„FELEDÉKENYSÉG ELLEN.”

A kalkuttai egyetem orvosi fakultásáról származó hír szerint az indiai diákok egy speciális hajtenőcsőt használnak, amelyeket összetétele az indiai tudósok titka. Ez a kenőcs a legizőbb napfényben is hűvösen tartja a fejt és igen előnyösen fokozza az agy emlékező- és koncentrációképességet. Az innek „nevezik az évszázadok óta használt indiai diákok „feledékenység elleni szeritkos összetételű hajtenőcsőt.

AKASZTOFABÓL HINTA.

Egy angol városban nemrégben árvegyer bocsátották a kőraktárban évek során felhalmozódott, hasznavehetetlen anyagot. A ok lim-lom köcsit egy akasztófa is volt, amelyen annak idején sok gonosztevő végeztek ki. Már mindent átérveztek, csak az akasztófára nem akadt verő. Az árverés végén ismét kikidávára került az akasztófa, amikor jelentkezett valaki és egy font-

sterlinget kínált a furcsa tárgyért. Amikor megkérdezték az igénylőtől, vajjon füzélfőának akarja-e felhasználni, azt válaszolta, hogy erre még tüzésgosna jó állapotban van s miután már rége igért gyermekeinek egy hintát, az akasztófat állítja fel a kertben, amely ezek után mint hinta teljesít szolgálatot.

VASUTI SZERENCSETLENGSÉGEK OKOZTAK A ZARÓLÉGGÖMBÖK.

A délsvédországi Laholm állomáson egy tehervonat belefutott a stockholm—malmö gyorsvonathoz. Mindkét vonat mozdonyja megrongálódott és két vasuti alkalmozott életét veszítette. A szerencsetlenséget elsodort zaróleggmők okozták, amelyek a villamosított vasuti úzremlen nagy zavartok idéztek elő.

MUNKAEROHIÁNY LAPPFÖLDÖN.

Több finn lap megállapítja, hogy a Lapfföldön 50 százalékkal kisebb a finn munka értéke, mint más országéészeké. A külsőbőségnek az az oka, hogy a munkaadók között állandó versengés folyik a munkaerők megszerzésére. A versengés úgy indulthatott meg, hogy a munkabéreket részben olyan munkáltatók fizetik, akikre a finn hatóságok előírás nem terjednek ki. Az egyik delutánai lap véreklükben is foglalkozik a lapfföldi helyzetekkel és szorgalmazza az úgy rendezést, minthogy a több mint 50 százalékkal leromlott finn munka eregy nagyobb életnek jelent a finn gazdasági életnek.

AHOL A VULKANNAL FÜTENEK.

Izland szigetének fővárosában, Rejkjavikban vulkántüzelő fűtenek. Ebben az esztendőben egész városnegyedekbe vezették be a föld mélyből jövő vulkánikus eredetű forró vizet, úgy, hogy most már a város háromnegyed része élvezheti a természetes központi fűtés áldását.

LEPRASZANATORNIUM SPANYOLORSZÁGBAN

Madridből származó jelentések szerint a spanyol fővárostól északra levő Trilla helységben lepraszatorniomot nyitottak meg. A helygymintiszor beletestének szerint meg két városban létesítettek hasonló szanatóriumot. Együttal közölte az is, hogy az összes leprabetegeket állami ellenőrzés alá helyezik.

SZAKADT FÜGGÖNYÖK

Szakadt függönyök javítását sokkal könnyebben végezzük, ha a feloltni való hely alá finom papirt fűrészlünk s ezt egyszerűen hozzávárjuk stoppoldás közben. Utána könnyen leszdedbetűjük a papirt. Ha esetleg mégia maradna rajta valami, a mosóvízben igen könnyen feloldódik.

T. EGYETEMI KÖNYVTÁR
KOLOSZVÁR
Szent György tér

Szó nélkül

— Mit szólnál ebben a melegben egy pohár sörhöz?

— Nem szólnék bír' én semmit, csak lenyelném.

Igy is lehet.

Háziasszony: Hogyan, maga minden áldott nap megjelenik itt alamizsnáért?

Koldus: Kérem, ha fáradságába kerül, naponta azt a két fillért ideadni, én eljöhök minden elsején az egész hásszegért.

Szép hitvány.

— Az én bátyám már sok könyvet fölszarított.

— Oh, ugyebár elkészte a bátyja, vagy hasonló hitvátsu.

Nem...

— Nem... Inkább egy pengőt száz napra.

Az is valami.

— Nem adhatnál kölcsön száz pengőt egy napra?

— Nem... Inkább egy pengőt száz napra.

A szakácsné tévozik.

Úrnő: Jó bizonyítványt adnék magának, Lina, csak tudja, a tálalással mindig elkésett.

Szakácsné: Hát csak írja be a nagysága, hogy olyan pontosan adtam be az ételt, mint ahogy a bérémet kaptam.

A nevéto harmadik.

— Nos, szerencsésen elváltak? Szerült meggyeztetek?

— Igen. A feleségem megtartja a lakást, én pedig a gyerekeket.

— No és a vagyonotok?

— Azt az ügyvéd tartja meg.

FIGYELMEZTETÉS!

Kérjük olvasóinkat hogy mindenem előfizetési ügyben a „Magyar Nép” kiadóhivatalához, Kolozsvár, Brassai-utca 7. forduljanak. Kérjük tehát azokat az olvasóinkat is, akik a. Emke felhívás alapján kapcsolódott be előfizetési táborába, előfizetésükkel szintén közvetlenül kiadóhivatalunkhoz forduljanak.

PÁSZTORLEVÉL BOLDOG MARGIT SZENTÉAVATÁSÁRÓL

A magyar püspöki kar magyarországi Boldog Margit szentéavatásáról körlevelet adott ki, amelyet január 16-án az ország valamennyi templomában felolvastak. Egyebek között a körlevél megállapítja, hogy amikor a mindeneket pusztulás fenyegeti, a második világháború alatt házakban megérkezett a hír, hogy a pápa Árpádházi Boldog Margitot a mennyei szentek sorába ikltatta. Öszszedobbantak a magyar szívek és szeretnének remélni és bízunk is benne, hogy amit Boldog Margit Isten-nél való hathatós közbenjárásával 700 esztendővel ezelőtt megmenetelte háznak a fatárok további betéréséitől és a végpusztulástól, most is megmen-ti, ha mi magunk is buzgón kérjük új szentünket és ha helyesen tiszteljük, vagyis ragyogó példájának megfelelően imádságos, erényes, önmegtartóztató, áldozatos életünk.

A második világháborúban, amikor már a békés polgárok és az ártatlan gyermekek élete is éppoly veszedelemben forog, mint a harcfronton küzdő katonáké, Árpádházi Szent Margit imádságos lelkiéletére van szükség. Emberek, nemzetek mindannyian a boldogságra törekednek. A mostani borzalmas háborút is ezért vívják és utána — legalább a hadviselő felek — legalább polgártársainknak boldogságot ígérnek. De boldogságot csak Isten adhat egyes embernek, nemzeteknek. Most valóban Szent Margit példájára Krisztus keresztjének türelmes hordozásával, nagy áldozatokkal kell megérdemelnünk a boldogságot.

Apróhirdetések

GAZDASÁGHOZ érto házas embert keresünk Kolozsvár mellett lévő 8 hold tanyaúrtól kasszálásra. Fizetés megegyezés szerinti. Ref. Szereltesház, Kolozsvár.

EGY 13-14 EVES egészséges, árva személy leánykát otthonomba fogadnék. Öm a Kiadóhivatalban.

A kiadóhivatal üzeni

Áldott felsorollatnak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőikért:

T. Gy. Szék. M. T. Almasz. D. L. Jákóhódos. Sz. J. Havasmező. P. S. Tölgyes.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Előző számotokban felhívjuk előfizetőink figyelmét arra, hogy azok, akik még nem rendezték hátralevőiket, akár az általunk elküldött postaiutalványon, akár más módon fizessék ki. Ezen felhívásunk nem volt eredménytelen, mert a hátralevőink nagyrésze eleget is tett felhívásunknak. Egy kisebb rész azonban még mindig adós maradt: a díjjal és az általunkmalamitára figyelemfelkeltő az összes hátralevőinket, hogy ne halogassák az díjak befizetését, mert lapunkat az előfizetés díjából tartjuk meg, s ennek elmulasztása magával hozza a hátralevőink részére a lap küldésének megszüntetését. A jelenlegi nehézségek papírbeszűrés és a lap előfizetéses költségeinek nagyok állandó emelkedésén folytán ezek azoknak küldhetünk lapot, akik az előfizetési díjat rendezték.

Ismételtlen kérjük előfizetőinket új előfizetők bejelentésére. Eddig szép számban történtek bejelentések, de ez még nem jelenti azt, hogy ne számolnánk azon előfizetők közreműködésére, akik eddig még nem jelentették be új előfizetők.

Lakás- vagy helyszolgáltatás esetén kérjük nemcsak az új, hanem a régi lakóhely kiküldését is, mert enélkül nem tudjuk a címet kijavítani.

K. F. Nagygyörgy. A háztartáshoz tartozó minden név és cím felvétel, személy után egy-egy sorszárra lehet vágást engedélyt kiadni. Egy sorszárra végzés esetében egy személy zárjegyet kell visszatenni. Ha háztartásnaggy személyből áll, a kilogramm zsírt kell beszoalóatni egy sorszárral.

A következő befolyt pénzeket nyugdíszok:

Közleparó: P. J. 10, P. F. 10 és S. L. 10, v. Sz. A. Nagygalambfalva 520 (1. 1943. aug. 1-ig). Kisfjelpó: B. K. 20, B. A. 8, D. Gy. 8, K. S. 8, Ifj. M. J. 8, M. J. 8, M. J. 8, N. P. 11, N. J. 8, N. S. 11, Sz. D. 8, Sz. J. 8 és T. B. 8. Nyírádszentpál: F. I. D. M. és M. J. 24. Borsóvár: B. D. 8, R. J. 8, Id. O. J. 8 és Ifj. A. Gy. 5, G. A. Torja 750, N. I. Zalan 6, A. V. Rónasszék 10, M. M. Bisztraterobos 10, B. Gy. Berettyószéplak 10, L. F. Mezőtelegd 10, P. Gy. Nagyvárad 10, M. L. Gyimesföldök 10, T. T. Tuzsárd 10, B. L. Kászonszék 10, Sz. J. Lovászpata 10, A. I. Bácsahiditfalva 820, F. I. Felokerepec 10, B. M. Mezőverebőlyháza 2420, D. P. Jád 10, Sz. M. sábes Bólya 820, Özv. Sz. P-né Almasz 10, Sz. G. Nagygyökös 5, B. B. M. Váralmás 820, M. S. Jedd 820, Özv. Marossárpatak 18, Özv. B-sfalva 820, N. J. S. Mezőpant 10, F. J. Tóka 1420, D. R. J. Udvarfalva 1120, Sz. J. Kolónia 350, O. S. Erzsézdor 820, Özv. Cs. Lóné Mikola 10, T. I. Szásztelek 10 (rendben 1944. dec. 31-ig). S. M. K. Bihar 5 Pengő.

A szerkesztésért felel: DAVID IVAN

Feladó kiadó: TOTTH KALMAN.